

Så har skolbarns vardagsliv påverkats under covid-19-pandemin

Sju av tio skolbarn i åldrarna 11, 13 och 15 år uppgav att de var oroliga för coronaviruset. Drygt hälften av barnen uppgav att covid-19-pandemin påverkade deras fritidsaktiviteter ganska mycket eller mycket. Det visar resultaten från en enkät bland 899 skolbarn i Sverige som genomfördes under november–december 2020.

Smittskyddsåtgärderna påverkade även grundskolan

Sveriges grundskolor, förskolor och fritidshem var huvudsakligen öppna under hela 2020 medan gymnasieskolor och kommunala vuxenutbildningar rekommenderades att bedriva all undervisning på distans för att minska smittspridningen av covid-19. Även om distansundervisningen framförallt har bedrivits i gymnasieskolan, så har de andra skolformerna påverkats av pandemin på olika sätt, exempelvis genom en ökad frånvaro bland elever och lärare (1). Här redovisar vi resultat från en enkät till grundskoleelever i Sverige under covid-19-pandemin.

Majoriteten uppgav oro för coronaviruset

Totalt sju av tio barn i grundskolan uppgav att de var oroliga för coronaviruset, t.ex. för att de själva eller någon i deras närhet skulle bli sjuka. Cirka 51 procent uppgav att de var lite oroliga, 22 procent uppgav att de var mycket oroliga, medan 22 procent uppgav att de inte var oroliga. Det var genomgående en större andel flickor än pojkar som uppgav att de var oroliga. Skillnaden mellan könen är statistiskt säkerställd (figur 1).

Få skolbarn uppgav att covid-19-pandemin påverkade deras skolarbete

Vart tionde skolbarn uppgav att covid-19-pandemin påverkade deras skolarbete ganska mycket eller mycket. Andelen var ungefär densamma bland flickor och pojkar och i de tre åldergrupperna.

Om studien

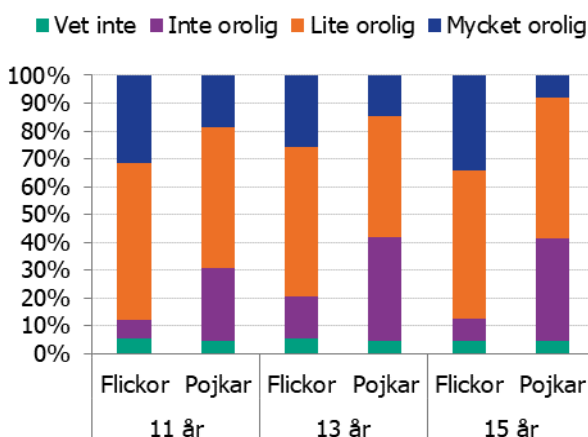
Folkhälsomyndighetens genomförde en pilotstudie bland elever i årskurserna 5, 7 och 9 under hösten 2020. Enkäten innehöll drygt 20 frågor, bl.a. om elevernas hälsa, skoltrivsel, skolprestationer, skolstress samt frågor om covid-19.

I enkäten användes enbart ordet coronavirus. Här har vi emellertid valt att även använda begrepp som covid-19-pandemin för att bättre sätta in resultaten i ett sammanhang.

75 skolor (25 per årskurs) valdes ut genom ett slumpmässigt urval från Statistiska centralbyråns skolenhetsregister. 42 skolor (1 klass per skola) deltog i undersökningen. Totalt besvarades enkäten av 899 skolbarn, jämnt fördelade över både årskurser och kön.

Pilotstudien genomfördes som en del av förberedelserna inför nästa datainsamling inom ramen för studien Skolbarns hälsövanor (2021/22). Mer information om studien Skolbarns hälsövanor finns här: www.folkhalsomyndigheten.se

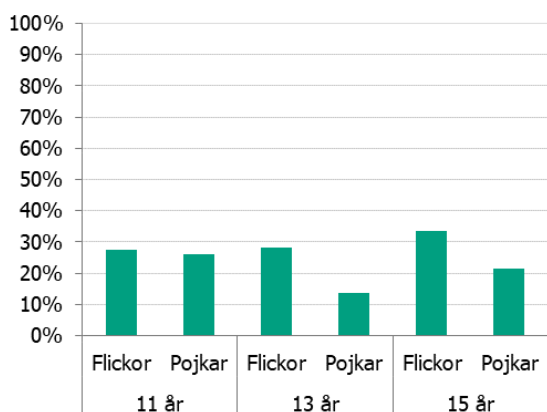
Figur 1. Andel flickor och pojkar, i respektive ålder, som uppgav att de var mycket oroliga, lite oroliga eller inte oroliga för coronaviruset, t.ex. för att de själva eller någon i deras närhet ska bli sjuk.

Vart fjärde skolbarn uppgav att pandemin påverkade deras umgänge med kompisar

Vart fjärde skolbarn uppgav att covid-19-pandemin påverkade deras umgänge med kompisar ganska mycket eller mycket. Bland flickorna var andelen mellan 28 och 34 procent, beroende på ålder (figur 2). Bland pojkarna var andelen mellan 14 och 26 procent. Skillnaden mellan flickor och pojkar är endast statistiskt säkerställd för 13-åringar, där 14 procent av pojkarna och 28 procent av flickorna uppgav att covid-19-pandemin påverkade deras umgänge med kompisar ganska mycket eller mycket.

Figur 2. Andel flickor och pojkar, i respektive ålder, som uppgav att covid-19-pandemin påverkade deras umgänge med kompisar ganska mycket eller mycket.

Covid-19-pandemin hade stor påverkan på skolbarnens fritidsaktiviteter

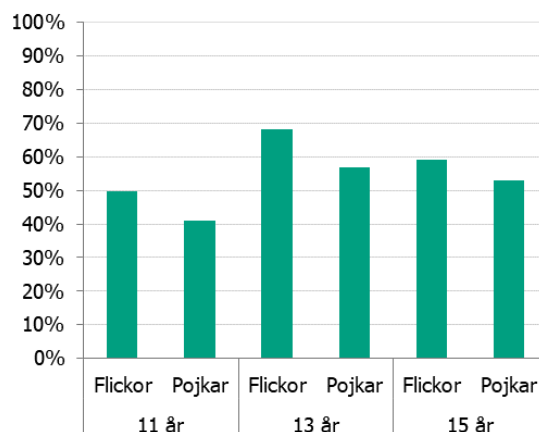
Drygt hälften av skolbarnen uppgav att covid-19-pandemin påverkade deras fritidsaktiviteter ganska mycket eller mycket. Det tycks ha varit en större andel flickor än pojkar, i alla tre åldrar, som uppgav att deras fritidsaktiviteter påverkades (figur 3). Dessa skillnader mellan flickor och pojkar är dock inte statistiskt säkerställda.

Pandemin påverkade skolbarnens fritid och deras umgänge med äldre släktingar

Skolbarnen fick även svara på om covid-19-pandemin hade påverkat dem på något annat sätt och i så fall ange hur. 164 barn besvarade frågan. Det mest förekommande svaret var att man inte kunde träffa sina mor- eller farföräldrar eller andra släktingar. Många uppgav också att de inte kunde göra samma saker som vanligt, t.ex. träffa kompisar, gå på bio eller restaurang, gå i affärer, åka till badhuset eller ha födelsedagskalas. Det var också många som svarade att de inte kunde åka på semester, framför allt utomlands. Inställda träningar, matcher eller

andra fritidsaktiviteter uppgavs också. Några skolbarn uppgav att de hade en förälder som tillhörde en riskgrupp och att de därför inte fick umgås med kompisar eller att de kände oro för föräldern.

Figur 3. Andel flickor och pojkar, i respektive ålder, som uppgav att covid-19-pandemin påverkade deras fritidsaktiviteter ganska mycket eller mycket.

Slutsatser

Resultaten från den här pilotstudien visar att få grundskoleelever i Sverige uppgav att deras skolarbete påverkats av covid-19-pandemin. Umgänge med kompisar hade inte påverkats för de flesta, men en majoritet var oroliga för coronaviruset. Därutöver tyder studien på att fritidsaktiviteter och umgänge med släkt och vänner har minskat under pandemin. Även om grundskolan i Sverige huvudsakligen inte bedrivit distansundervisning under pandemin har skolelever påverkats på olika sätt (1). I en rapport publicerad av Folkhälsomyndigheten 2021, framkommer t.ex. att skolorna har haft svårt att tillgodose elevers behov av särskilt stöd, framförallt under den första delen av pandemin (3). Covid-19-pandemin och de smittskyddsåtgärder som införts har påverkat skolbarns liv och vardag. Det är därför viktigt att fortsätta att följa elevers hälsa och lärande.

Referenser

1. IFAU (2021) Barn och unga under coronapandemin. Lärdomar från forskning om uppväxtmiljö, skolgång, utbildning och arbetsmarknadsinträde. Ehof Grafiska AB, Uppsala 2021
2. Folkhälsomyndigheten. Skolbarns hälsovanor i Sverige 2017/18 Grundrapport. Solna: Folkhälsomyndigheten; 2019.
3. Folkhälsomyndigheten. Hur har folkhälsan påverkats av covid-19-pandemin? Samlad bedömning utifrån svensk empiri och internationell forskning under 2020. Solna: Folkhälsomyndigheten; 2021.